

Politiets sikkerhetstjeneste

Postboks 4773 Nydalen
0421 OSLO
post@pst.politiet.no
Tlf.nr. 23 30 50 00
Faksnr. 23 30 51 20
Besøksadresse:
Nydalen allé 35

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Deres ref.:
Vår ref.: 16/06126-4
Dato: 27. september 2016

Innspill fra PST - Endringer i utlendingsloven og utlendingsforskriftens bestemmelser om blant annet å pålegge meldeplikt eller bestemt oppholdssted

Politiets sikkerhetstjeneste (PST) viser til høringsbrev av 24.juni 2016 om endringer i utlendingsloven og utlendingsforskriftens bestemmelser om blant annet å pålegge meldeplikt eller bestemt oppholdssted. Høringsfristen var 24. september 2016, men etter avtale med saksbehandler i departementet har PST fått utsatt frist til 27. september 2016.

Departementet forslår endringer i utlendingsloven og utlendingsforskriften for å sikre at departementet har hjemmel til å gi generelle instruksjoner som tvangsmidler etter utlendingsloven. Videre forslår departementet endringer i utlendingsforskriften § 18-12 om politiets bruk av hjemmelen i utlendingsloven § 105 første ledd bokstav d å om å ilegge bestemt oppholdssted og eventuelt meldeplikt i saker som berører grunnleggende nasjonale interesser. Til sist forslås en endring i utlendingsloven § 130 for å gi hjemmel til forskriftsregulering om bestemt oppholdssted og meldeplikt også etter denne bestemmelsen.

Hjemmel for å gi generelle instruksjoner om bruk av tvangsmidler etter utlendingsloven

I kjennelsen fra Borgarting lagmannsrett 20. mars 2015 kom lagmannsretten frem til at utlendingsloven § 128 innebar en begrensning av departementets kompetanse til å gi generelle instruksjoner om bruk av tvangsmidler. Kjennelsen viste at det er behov for å klargjøre departementets instruksjonsadgang. PST har ingen innsigelser til den foreslåtte endringen i utlendingsloven § 128 som sikrer dette.

Endring i utlendingsforskriften § 18-12 om politiets bruk av hjemmelen i utlendingsloven § 105 første ledd bokstav d

Departementet mener at politiet aktivt må bruke sin kompetanse til å pålegge meldeplikt eller bestemt oppholdssted. For å sikre dette foreslår departementet å forskriftsfeste at det som *hovedregel* skal gis pålegg om meldeplikt eller bestemt oppholdssted når en person er utvist av hensyn til grunnleggende nasjonale interesser, men er vernet mot retur etter utlendingsloven § 73, og dette ikke anses uforholdsmessig etter en konkret vurdering, jf. utlendingsloven § 99. Videre foreslås det at politiets pålegg om bestemt oppholdssted som *hovedregel* skal gjelde oppholdssted utenfor de større byene og omegn.

PST er enig i utgangspunktet i de foreslåtte endringene i utlendingsforskriften § 18-12. Som departementet selv nevner i høringsbrevet er personer som er utvist på bakgrunn av grunnleggende nasjonale interesser en gruppe det er behov for å ha kontroll med. Et slikt pålegg om bestemt oppholdssted kan også begrense utlendingens mulighet til å samarbeide og rekruttere til miljøer som utgjør en sikkerhetstrussel. Videre understrekes det at sakene gjennomgående vil berøre meget alvorlige forhold og hvor man antakelig rent unntaksvis vil anse et pålegg om bestemt oppholdssted som uforholdsmessig.

Departementet fremhever i høringsnotatet at formuleringen «som hovedregel» innebærer at politiet skal foreta en konkret vurdering og at det kan tenkes unntakstilfeller. For eksempel nevner departementet at et pålegg om oppholdssted utenfor de store byene kan virke mot sin hensikt i den konkrete saken.

PST forstår intensjonen bak forslaget om at hovedregelen skal være at pålagt oppholdssted skal være utenfor de større byene, men vi er likevel usikre på om det bør oppstilles som et generelt utgangspunkt i forskriften. Tjenesten kan heller ikke se at det er et behov for en så tett regulering av innholdet i pålegget om oppholdssted. Ved vurderingen av om det skal pålegges bestemt oppholdssted og hvor dette eventuelt skal være, vil det som regel være tett dialog mellom PST og lokalt politi for å vurdere hva som anses som det beste forebyggende tiltaket i den konkrete saken. Dette vil bero på en politifaglig vurdering. I enkelte tilfeller kan det være politioperative hensyn som tilsier at det vil være mer hensiktsmessig om personen oppholder seg i en av de store byene enn utenfor, og det kan være sikkerhetsmessig feil å plassere vedkommende langt unna der de politioperative ressursene befinner seg. En så detaljert regulering gjennom forskrift vil virke førende for politiet. Ved å forskriftsfeste en slik hovedregel er det en fare for at det politifaglige skjønnnet som skal benyttes når man pålegger et tvangsmiddel, undergraves, jf. utlendingsloven § 99.

PST foreslår derfor en justering av ordlyden i § 18-12 fjerde ledd: «*Ved pålegg om bestemt oppholdssted i tilfeller som nevnt i annet ledd må plassering vurderes særskilt ut fra sakens art. Det skal vurderes å pålegge oppholdssted utenfor de større byene og omegn*». Alternativt foreslår PST at siste setning i fjerde ledd fjernes. I tillegg ber PST departementet vurdere om det bør fremgå av forskrift at PST skal konsulteres i disse sakene, da PST har interesse i denne typen vurderinger.

Hjemmel for forskriftsregulering i utlendingsloven § 130

PST har ingen innspill til den foreslåtte endringen.

Marie Benedicte Bjørnland